אוצר מדרשים — נתן דציצותא

נתן דציצותא...

(ג"כ בסדר המעשיות, ועי' נתן דציצותא באוצר ישראל)

ויהי איש אחד מעשירי ישראל שמו נתן דציצותא. ויאהב אשה אחת בעולת בעל ושמה חנה, והיה בעלה עני ביותר והאשה הזאת היתה יפה עד מאד. ויצר לנתן להתחלות בעבור חנה, ונכנסו אליו הרופאים ואמרו לו: "לא תוכל להרפא עד שתשכב עמה."

ויאמרו חכמי ישראל: "ימות ואל יעבור עבירה זו."

אמרו הרופאים: "תבוא ותספר עמו."

ואמרו חז"ל: "ימות ואל תספר עמו."

ויאריך חוליו מאד, והיו חובות הרבה על בעל חנה וייקחוהו ויתנוהו לבית הסוהר כי לא היה לו מה ליתן לבעלי חובותיו, והיתה אשתו טווה ביום ובלילה וקונה בדמי המטווה מאכל והיתה מולכת לו לאכול. ויהי ימים רבים במשמר ותקצר נפשו למות.

ויהי היום ויאמר לאשתו: "הפודה נפש אחת ממיתה כאלו מקיים נפשות רבות, ואני קצתי בחיי בבית הסוהר. חושי ולכי לנתן דציצותא ובקשי ממנו כי ילווה לי הממון ויפדה את נפשי ממוות."

ותאמר לו: "הלא ידעת אם לא שמעת שהוא חולה נוטה למות בעבורי, וכל יום ויום יבואו שלוחיו אלי בממון הרבה ואיני מקבלם מהם, ואומר להם שלא יראו פני לעולם, ואיכה אלך אליו להלוות לי ממון? אם היית בן דעת לא אמרת אלי כדבר הזה, שמא בהאריך ייסוריך יצאת מדעתך."

ותקצוף עליו ותלך לביתה בחרי אף ולא באה אליו שלושת ימים. ויהי ביום הרביעי ותחמול עליו ותאמר: אלכה ואראנו בטרם ימות. ותלך ותמצאהו נוטה למות.

ויאמר לה: "הקב"ה יבקש עלבוני וחמסי ממך ויתפשך בעווני, אבל אני רואה שתרצי שאמית בכאן ושתינשאי לנתן לאשה."

ותאמר לו: "גרש אותי ועזבני ולא אבוא אליו באיסור."

ויאמר לה: "הלא זה דברי שאת חפצה להינשא לו."

ותזעק בקול גדול ותיפול על פניה ותאמר: "מי שמע כזאת? האיש הזה יאמר: לכי נאפי והיטמאי והוציאני מבית האסורים."

ויאמר לה בעלה: "לכי מעלי ועזבני עד שירחם הקב"ה עלי."

ותלך לביתה ותחשוב בצרתה ובצרת בעלה ותחמול עליו ותברר לבה ותתפלל חנה ותאמר: "אנה ה', הצילני והושיעני שלא אכשל בעבירה."

ותלך לבית נתן דציצותא. ויראוה סריסיו וימהרו לנתן להגיד: "הנה חנה עומדת בשער."

ויאמר להם: "אם אמת הדבר תהיו חופשים."

ותבוא בחצר ותאמר לו שפחתו: "הנה חנה באה."

ויאמר לה: "גם את תהיי חופשית."

ותבוא אליו חנה וישא עיניו ויאמר לה: "גבירתי, מה תרצי ומה שאלתך ויינתן לך ומה בקשתך ותעשה."

ותאמר לו: "שאלתי ובקשתי שתלווה לאישי כך וכך, שהוא חבוש ואסור בבית האסורים מהיום כמה ימים ולך תהיה צדקה מאת ה'."

ויצווה את עבדיו להוציא הממון וליתן לה חפצה. ויאמר לה: "הנני, עשיתי רצונך, ואת יודעת שאני חולה מאד מאהבתי אותך, עשי רצוני והחייני."

ותאמר לו חנה: "הנני בידך ותחת כנפיך ואין לי להמרות את פיך, אבל אודיעך שבאה לך שעה לקנות חיי העולם הבא והיזהר שלא תפסיד שכרך וטוב העולם הבא בדבר מועט ולא תאסרני על אישי, וחשוב שהגעת לחפצך ואל תאבד רב במעט והנשאר, באשר יכלה וייתם, וחשוב בייסורי הקב"ה, ואל תעשה דבר שתתנחם באחריתך. ראה כל מי ששמע ליצרו כמה ינחם בלי תועלת, וזו לך שעה קלה ומועטת לקנות חיים ארוכים ושכר טוב בעולם הזה ובעולם הבא שלא יוכל כל אדם להגיע לדבר זה אלא בעמל הרבה וביגיע גדול, ואתה יכול להגיע לרצון בוראך בשעה קלה ואם תשמע לשכלך ותגער ביצר הרע אשריך וטוב לך."

כשמוע האיש דבריה ויגער ביצר הרע ויקם ממיטתו וייפול על פניו ארצה ויתנפל לפני ה' ויתחנן אל ה' להכניע יצרו ולשבר תאוותו ולהדריכו בדרך הטובה והישרה ולהורות אותו תשובה שלימה ולסלוח עונותיו.

ויענהו ה' בהיכנעו לפניו וייעתר לו. ויאמר נתן לחנה: "ברוכה את וברוך טעמך אשר מנעתני מבוא בדמי עבירה והושעתני. לכי לשלום לביתך."

ותלך ותפדה את בעלה ותוציאהו מבית הסוהר, ותגד לו את אשר עשתה ולא האמין לה בעלה כי חשד אותה שנתן בא עליה והיא העלימה זאת ממנו.

ויהי כי ארכו הימים וישקף רבי עקיבא בעד החלון וירא איש רוכב על סוס ועל ראשו זיו גדול וזוהר מזהיר כשמש, ויקרא אחד מתלמידיו ויאמר לו: "מי זה האיש הרוכב על הסוס?"

ויאמרו לו: "זה הוא נתן רועה זונות."

ויאמר לתלמידיו: "תראו כלום על ראשו?"

ויאמרו לו: "לאו."

ויאמר להם: "מהרו והביאוהו אלי."

ויבוא לפניו ויאמר לו: "בני, ראיתי על ראשך אור גדול בלכתך ואני יודע שאתה מיורשי עולם הבא, ועתה הודיעני מה עשית?"

ויודיעוהו דברי חנה. ויתמה ר' עקיבא מאד על התאפקו והיכנעו לכבוש את יצרו הרע והתרחקו מהעונות ותשובתו בתשובה שלימה, ויאמר לו: "אמנם עשית דבר גדול ועל כן הזריח הקב"ה על ראשך זיו גדול שראיתי, והנה זה בעולם הזה על אחת כמה וכמה הטוב הצפון לך בעולם הבא. ועתה בני שמעני וקח עצתי ושב לפני ואלמדך תורה."

ויעשה כן וישב לפני ר' עקיבא, ויפתח הפותח ואין סוגר את לבו בתורתו, לימים מועטים הגיע למעלה גדולה מאד בחכמה וישב בצד ר' עקיבא במעלה אחת.

ויהי היום ויעבור בעל חנה על מדרש רבי עקיבא וישאל את אחד מתלמידיו איכה עלה נתן לגדולה זאת ויספרו לו כל המעשה, ויאמין האיש לדברי אשתו ותשקוט נפשו מרוח הקנאה שעבר עליו מהחשד שחשד אותה, ויבא אל ביתו ויישק ראש אשתו ויאמר לה: "מחלי לי על אשר חשדתיך בדבר נתן, על שראיתיו היום עם ר' עקיבא ושאלתי והגידו לי כך וכך. הקב"ה ירבה שכרך כפלי כפלים כי הייתי בדוחק גדול בנפשי עד שהושיעני הקב"ה ברחמיו בדבר הזה שנגלה אלי היום.